

ירושלים, ב' אייר, תשפ"ה
30 באפריל 2025
חט- 1205

פיקוח על הבנקים
לשכת המפקח

לכבוד

התאגידים הבנקאיים, תאגידי עזר ובעלי רישיון נותן שירותי תשלום יציבותי – לידי המנהל הכללי

שלום רב,

הנדון: תחולת ההוראות בנושא יזום תשלום על שירות R2P של מס"ב

ביום 6 ביוני 2023 פורסם חוק הסדרת העיסוק בשירותי תשלום ויזום תשלום, התשפ"ג-2023 (להלן – החוק). אחת ממטרות החוק היא קביעת הסדר רחב ואחיד בנוגע לשירות יזום תשלום, כהגדרתו בחוק, ללא תלות בטכנולוגיה בה נעשה שימוש לצורך מתן השירות לציבור הלקוחות. בהתאם לסמכויות שהוקנו למפקח על הבנקים לפי החוק, וכן כחלק מההיערכות לכניסתו לתוקף, הפיקוח על הבנקים פרסם ביום 10 באוקטובר 2024 תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין מס' 368 בנושא "בנקאות פתוחה בישראל" (להלן – הוראה 368).

במהלך התקופה שמאז חקיקת החוק בפיקוח על הבנקים התקבלו שאלות לעניין תחולת ההוראות שנקבעו בחוק ובהוראה 368 בקשר עם שירות בקשת תשלום בסיסית בתשלומים מידיים של מס"ב, כפי שתואר ב"מסמך העקרונות ליישום R2P (Request to Pay) בתשלומים המידיים של מס"ב" מיום 5 בנובמבר 2023 (להלן – מסמך העקרונות) (להלן – שירות R2P). מכתב זה נועד לתת מענה לשאלות שעלו.

שירות R2P

1. האסדרה הקבועה בחוק לעניין שירות יזום בסיסי, חלה גם על שירות R2P. זאת, מאחר ששירות זה, כפי שתואר במסמך העקרונות, מקיים את כלל המאפיינים הנכללים בהגדרת שירות יזום בסיסי, אשר נקבעו בחוק 1.
2. נכון הדבר גם לעניין ההוראות הרלוונטיות לשירות יזום בסיסי שעוגנו בחוק שירותי תשלום, התשע"ט-2019 (להלן – חוק שירותי תשלום), שכן שירות יזום בסיסי מוגדר באופן זהה בשני דברי החקיקה האמורים 2.

מנהל חשבון תשלום למשלם בשירות R2P

3. תאגיד בנקאי, כהגדרתו בהוראה 368 (להלן – תאגיד בנקאי), אשר הינו משתתף במערכת התשלום המידי של מס"ב, ומקבל בקשת תשלום בסיסית (R2P) לצורך הצגתה למשלם, על פי מסמך העקרונות, כפוף

¹ למען הסר ספק, לפי הגדרת "שירות יזום בסיסי" בחוק, במצב בו יזום ההוראה הוא מנהל חשבון התשלום של המשלם, לא מדובר בשירות יזום בסיסי. דומה הדבר למקרה בו מנהל חשבון התשלום למוטב, המאפשר למוטב לשלוח בקשות תשלום למשלם באמצעות שירות R2P, הוא גם מנהל חשבון התשלום של המשלם. לכן במקרה זה לא מדובר בשירות יזום בסיסי.

² יש לציין כי עמדה זו נמסרה לבנקים ולמס"ב בחודש אוגוסט 2024 בעקבות שאלה שהופנתה לבנק ישראל.

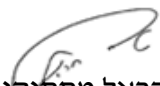
להוראות החוק ולהוראה 368 לעניין שירות ייזום תשלום, החלות על מנהל חשבון תשלום למשלם, המאפשר גישה לחשבון תשלום של משלם

יוזם התשלום בשירות R2P

4. באשר לשאלה בדבר זהות היוזם הבסיסי בשירות R2P יובהר כי מנהל חשבון התשלום למוטב בשירות R2P, המאפשר למוטב לשלוח בקשות תשלום למשלם באמצעות שירות R2P הוא היוזם הבסיסי, כמשמעותו בחוק.³
5. לאור האמור לעיל, מנהל חשבון תשלום למוטב בשירות R2P כפוף להוראות החוק ולהוראה 368, החלות על יוזם בסיסי. בכלל זה, יש לציין את סעיף 2(ה) לחוק, אשר מחייב תאגיד בנקאי המבקש לשמש כיוזם בסיסי בקבלת אישור של המפקח על הבנקים בטרם מתן השירות לציבור, החל ממועד תחילת הסעיף האמור.⁴
6. כמו כן, כפי שקבוע בסעיף 1ב58 להוראה 368, גם יוזם בסיסי אשר נותן שירות R2P, נדרש לקבוע הליכי בדיקה בטרם צירוף מוטב לשירות, לרבות סינון מוטבים שיוכלו לקבל שירות זה, וכן נהלי מעקב אחר אופן השימוש של המוטב בשירות לאורך זמן, כחלק מניהול מוטבים ולצורך צמצום הסיכון לביצוע הונאות.

ברצוני להדגיש כי העמדה המוצגת במכתב זה הוצגה והובהרה למערכת הבנקאית ולחברות כרטיסי האשראי לא אחת בפורומים שונים, הן אגב שיח על פרסום החוק והן בהקשר לתיקון הוראה 368. עם זאת, לאור השאלות שממשיכות להתקבל בנושא, מצאנו לנכון להעלות את הדברים על הכתב גם במסגרת מכתב זה.

בכבוד רב,

טל הראל מתתיהו

סגנית המפקח על הבנקים

מנהלת אגף טכנולוגיה חדשנות וסייבר

העתק:

דני חחיאשוילי – המפקח על הבנקים
נועה ששינסקי – מנהלת אגף הפיקוח על מערכות תשלומים
עו"ד חן פליישר – מחלקה משפטית
עו"ד אליצור ויזר – מחלקה משפטית

³ בהקשר זה, נפנה אל מסמך העקרונות אשר מתייחס, בין היתר, לתפקידי של מנהל חשבון התשלום של המוטב בשירות R2P, ובפרט אל סעיף 7 אשר קובע כי חלק מפרטי בקשת התשלום הבסיסית יוזנו על ידו; סעיף 17 אשר קובע כי הודעה בדבר פקיעת המועד האחרון לאישור בקשה תועבר ממנהל חשבון התשלום למשלם בשירות R2P, אל מנהל חשבון התשלום למוטב בשירות R2P; סעיפים 19 ו-20 אשר מתייחסים לכך שמשותף במס"ב הוא זה שיכול לשלוח בקשות למס"ב או לאשר לארגון שהינו לקוח שלו לשלוח הודעות כאמור ישירות; וסעיף 29 שעוסק בקבלת התחייבות לשיפוי מארגון שמבקש לשלוח בקשות כאמור.

⁴ ראו מייל שנשלח מגב' אילנית מדמוני ביום 1 באוגוסט 2024 בנושא "אישור על ייזום תשלום". שימת ליבכם למועד התחילה הקבוע בסעיף 80(ב1) לחוק.